

Lisämunuaiskuoren vajaatoiminnan hoito päivystyksessä ja muissa poikkeustilanteissa

Jos potilas tulee/ tuodaan päivystykseen huonovointisena, seuraavia ohjeita tulee noudattaa:

1. Anna viivyttelämättä **hydrokortisoni IM/IV hätäannostelu:**

Alle 1-vuotiaalle: 25 mg

1–5-vuotiaalle: 50 mg

Yli 5 -vuotiaat: 100 mg

(Tarkista onko hydrokortisonin hätäannostelu jo annettu vanhempien, hoitopaikan tai ensihoidon toimesta)

2. Tarkista **verensokeri**. Anna 2 ml/kg 10 % glukoosiliuosta IV, jos verensokeri on < 3 mmol/l.

3. Huonokuntoiselle lapselle annetaan välitön **neeste-elvytys:**

Plasmalyte/Ringer 20 ml/kg/30 min (shokissa muutamassa minuutissa).

4. Tarkista elektrolyytit ja **aloita suonensisäinen nesteytys**

Plasmalyte-G5 %-glukoosiliuoksella ylläpito nopeudella ilman ylimääriä elektrolyyttilisäyksiä.

5. **Hydrokortisonin jatkoannostelu:**

- Jatka IV hydrokortisonin annostelua jatkuvana infuusiona. Katso ohje lastentautien päivystyskirja; Lisämunuaiskuoren vajaatoiminta.

6. Kun potilas sietää suun kautta nesteet, vaihda stressiannosteluun PO (yleensä 2–3 päivän ajaksi).

Tärkeää: Ennen potilaan kotiuttamista tulee varmistua, että potilas saa otetuksi suunnitellun hydrokortisoniannoksen PO. Ole yhteydessä potilasta hoitavaan yksikköön, jos potilas tarvitsee osastohoitoa.

SUOMEN LASTEN-
ENDOKRINOLOGIYHDISTYS

Lisämunuaisen vajaatoiminta -kortti

LASTEN STEROIDIHOITO-OHJE SAIRASPÄIVIEN JA HÄTÄTILANTEIDEN VARALLE

Tämän kortin haltijalla on lisämunuaisen vajaatoiminta ja hän on steroidiriippuvainen. Steroidiannostelu ei saa koskaan jäädä toteutumatta.

Kaikki stressaavat tilanteet, kuten sairaus tai leikkaustoimenpiteet, vaativat erityistä huomiota (toimintaohjeet tässä kortissa).

Lapsen etunimi	Osoite
Lapsen sukunimi	
Syntymäaika/ henkilötunnus	
Lapsen diagnoosi	Huoltajan nimi ja puhelinnumero
Hoitava lääkäri	Puhelinnumero
Hoitava yksikkö	Puhelinnumero

Steroidihoito-ohje		
Lääkitys (ja lääkekuoto)	Klo	Annos
esim. Hydrokortisoni(10mg tabletti)	esim. 06	esim. 5 mg (puolikas tabletti)

Suun kautta otettava sairaspäivien lääkitys (Katso viereiseltä sivulta, milloin tämä on tarpeen)		
Lääkitys (ja lääkekuoto)	Klo	Annos
Jos potilaalla on käytössä fludrokortisoni, sen annosta ei tarvitse muuttaa		

Hätätilanteen steroidi-injektio		
Jos vointi ei kohene, on toistuvaa oksentelua tai ripulia, vointi muuttuu voipuneeksi tai tajunnan taso laskee tai on sattunut iso vamma/ onnettomuus, anna lihaksensisäinen (IM) hydrokortisoni -injektio välittömästi		
Alle 1 -vuotiaat: 25mg	1-5 -vuotiaat: 50mg	6 -vuotiaat ja yli: 100 mg
Soita hätänumeroon 112 ja ilmoita, että lapsella on LISÄMUNUAISKRIISI. Hoidon tulee jatkua viiveettä lähimmässä päivystyksessä.		

Sairaspäivät: milloin annetaan stressiannosta			
Tilanne	Muutos normaaliin steroidiannokseen	Muutoksen kesto	Milloin hakea apua?
Vähäinen sairastuminen			
Lievät flunssan oireet ja räkäisyys ilman kuumetta. Pienet leikkiessä tulee kuhmut ja ruhjeet.	Ei muutosta		
Kohtalainen tai vaikea sairastuminen			
Kuume, flunssa ja lapsuusiän muut tulehdustaudit, joissa lapsen vointi ei salli kouluun tai päiväkotiin menoa	Sairaspäivien annostelu tarvitaan	Sairastamisen ajan	Ota yhteyttä omaan hoitoyksikköön tai lähimpään päivystykseen, jos vointi ei parane 24–48 h kuluessa
Oksentelu ja ripuli	Sairaspäivien annostelu tarvitaan Jos sairaspäiväannostelu pysyy sisällä (tablettien nielemisen jälkeen 30 minuuttiin ei oksennuksia tai ripulia), jatka suun kautta sairaspäiväannostelua		
	Jos lapsi ei pysty ottamaan lääkettä suun kautta (oksenta tai ripuloi alle 30 min sisään tablettien antamisesta), anna lihaksensisäinen pistos		Soita 112 ja kerro, että lapsella on lisämunuaiskriisi
Voipunut ja tajunnantaso on laskenut	Anna lihaksensisäinen pistos		
Iso vamma tai shokki (esim. epäilty luunmurtuma, liikenneonnettomuus, pään vamma ja tajunnanmenetys)	Anna lihaksensisäinen pistos		
Muut syyt (keskustele hoitavan yksikön kanssa)			
Normaalit ja matkustajarokotteet	Harkitse sairaspäivien annostelua 1–2 annoksen verran. Jatka sairaspäiväannostelua, jos lapsella on rokotukseen liittyviä oireita.		
Pitkän matkan lento	Anna normaali aamuannos 6-8 tunnin välein		
Lapsikohtainen muu suositus:			
Kirurgiset ja hammastoimenpiteet			
Pieni toimenpide (esim. toimenpide, johon tarvitaan lyhyt anestesia)	Sairaspäiväannostelu ennen toimenpidettä. Palaa normaaliin annosteluun heti toimenpiteen jälkeen.	Jatka sairaspäiväannosta 24 h ajan, jos kipuja tai huonovointisuutta.	Kerro hoitohenkilökunnalle (nukutuslääkärille, hammastlääkärille), että lapsellasi on lisämunuaisten vajaatoiminta ja steroidilääkitys.
Iso toimenpide (yleisanestesian tarve)	Sairaspäiväannostelu (PO tai IV) toimenpidepäivänä paastosta huolimatta. Suonensisäinen hydrokortisoni toimenpiteen alkaessa (nukutuslääkärin toimesta).	E.o.m./ sairaalan oma ohje/ Lastentautien päivystyskirja	